

анализитѣ по-точно. Смѣлитѣ аналогии, повърхнитѣ „осмыслѣнія“, ставатъ все по-рѣдки. Наистина правъ е до нѣгдѣ *Филевичъ* (Исторія Руси 62.) „что только крайности славянской школы давали у насъ (въ Россіи) поводъ къ глумленіямъ и издѣвательствамъ въ наукѣ, а крайностямъ нѣмецкой школы — отъ Байера до Ламбина и даже послѣ — наша наука внимала съ благоговѣніемъ въ полномъ убѣжденіи, что это послѣднія слова науки“, — има и между привърженицитѣ на неславянскитѣ теории въ въпроса за произхода на Русь, нека кажемъ и на прабългаритѣ, немалко „осмыслѣнія“ и смѣли сближенія, което накара още Шлѣцера, да се откае отъ „слово-производството“ (Несторъ, I, 498.—499.); обаче справедливостта го изисква, да се признае, че и отъ двѣтѣ страни вече много по-малко прѣстѣпления се правятъ (напр. противъ законитѣ на етимологията), че съ упрочванието принципитѣ на послѣдната, постепенно и смѣлостта на самитѣ изслѣдвачи отслабва и подигравнитѣ ставатъ безпрѣдмѣтни. Догадкитѣ отстъпватъ мѣсто на точнитѣ анализи и сравненія, и прѣдъ строгото научно доказателство се покланятъ често и приятели и противници — или поне това послѣдното се поставя като *искание* на строго обективната критика.

По-гореща борба се води собствено само между *разнитѣ* методи, а не и между резултатитѣ на тия послѣднитѣ, както по-рано. *Историята, филологията, антропологията и археологията* се стрѣматъ къмъ извѣстно първенство въ рѣшеніето на въпроси отъ нашата категория. До като напр. едни, филозофитѣ, твърдятъ че е невъзможно да се рѣшатъ тѣ по чисто историченъ пѣтъ и че тѣхното рѣшеніе по-скоро може да се очаква отъ лингвистиката „въ области которой также какъ и въ математикѣ, не могутъ играть роли ни софизмы, ни сентиментальности“ (*Куникъ*, Дорнъ, Каспій, р. 460.), други почти изключително се надѣватъ на антропологията, крапиометрията, която обаче отъ мнозина се смѣта за „folie, Schwindlerei“ (*Богдановъ*, Congrès intern. d'archéol. préhist. et d'anthrop. M. 1892 t. I. p. 3.), трети възлагатъ всичкитѣ си упования на археологията, четвърти осаждаатъ прогресивния (филологичния пѣтъ) и смѣтатъ за единично спасителна посока — регресивната (Филевичъ), ако двѣтѣ посоки и да сж еднакво научни и т. н. Истината обаче е, че собствено всички горни науки и методи сж равноправни и че всѣка една отъ тѣхъ, старайки се да изчерпи въпроса отъ свое гледище, приближава цѣлия проблемъ къмъ неговото окончателно рѣшеніе. Тѣ взаимно се допълнятъ и проверяватъ. Въ туй отношение много вѣрно е схваналъ Ягичъ сегашното становище на изслѣдваніята по руската история и древностъ въ противоположностъ на нѣкои руски учени, които биха желали, да прѣдставятъ своята ограничена метода за единична спасителна, като осаждаатъ всѣки други опитъ, да се постигне истината и по други пѣтища: „Опититѣ, да се проникне въ руско-славянската старина, ставатъ съ напрѣдка на врѣмето все по интензивни и по-многогранны; изслѣдвачитѣ се оглеждатъ постоянно за нови срѣдства, за да уловятъ правилно сжщината на работата; писанитѣ думи на старитѣ исторични извори се скопчватъ съ свидѣтелствата на